IIT Hyderabad and Crimson Energy Experts Launch 'ANUGYAN', India's First Industry–Academia Programme in Nuclear Technology

Highlights

- Three-month residential programme to build deployment-ready talent for India's rapidly expanding civil nuclear energy sector
- Three-month residential programme to prepare deployment-ready engineers for India's expanding nuclear energy sector.
- The curriculum integrates reactor physics, thermal hydraulics, Small Modular Reactors (SMRs), nuclear safety, regulatory compliance and simulator-based training.
- The programme supports India's vision of expanding nuclear power capacity to 100 GWe by 2047 through the development of an indigenous workforce.

Hyderabad, August 3, 2026: The **Indian Institute of Technology Hyderabad (IITH)**, in collaboration with **Crimson Energy Experts Pvt. Ltd. (CEEPL)**, today inaugurated **ANUGYAN – Nuclear Technology Orientation Programme (NTOP)**, India's first industry–academia programme dedicated to preparing engineers and industry professionals for the country's rapidly expanding civil nuclear energy sector.

The programme was formally launched during a ceremony held at the IIT Hyderabad campus in the presence of senior leaders from academia and industry, marking a significant milestone in strengthening India's indigenous capabilities in nuclear engineering education, workforce development and clean energy technologies.

Designed as a **three-month fully residential programme**, ANUGYAN bridges the gap between academic learning and real-world industrial execution by combining IIT Hyderabad's academic excellence with the extensive expertise of senior nuclear professionals from Crimson Energy Experts. The programme aims to create highly skilled professionals capable of supporting India's growing nuclear energy ecosystem through advanced technical education and practical industry exposure.

With India opening civil nuclear energy to greater private participation and targeting an expansion of its nuclear power generation capacity from approximately **8.8 GWe to 100 GWe by 2047**, ANUGYAN has been conceptualized to address the growing demand for specialized engineering talent. The curriculum covers **reactor physics, thermal hydraulics, radiation shielding, Small Modular Reactors (SMRs), nuclear safety, quality assurance, engineering design, AERB regulatory compliance**, and **generic simulator-based training**, providing participants with comprehensive exposure to modern nuclear engineering practices.

The programme also creates opportunities for engineering graduates, working professionals, PSU executives, EPC contractors and industrial equipment manufacturers to develop specialized capabilities for contributing to India's emerging nuclear supply chain. Participants who successfully complete the programme will receive a **joint certification from IIT Hyderabad and Crimson Energy Experts Pvt. Ltd.**

The launch of ANUGYAN also builds upon the recently signed **Memorandum of Understanding between IIT Hyderabad, Dassault Systèmes and Crimson Energy Experts** during **Bharat Innovate 2026** in Nice, France, to establish the **Centre of Design Excellence in Nuclear Engineering (CODENE)**. The proposed Centre will create a state-of-the-art ecosystem for advanced

nuclear engineering design, digital simulation and collaborative research, further strengthening India's indigenous capabilities in nuclear technologies.

Speaking on the occasion, **Prof. B. S. Murty, Director, IIT Hyderabad**, said: "The launch of ANUGYAN reflects IIT Hyderabad's commitment to developing future-ready talent aligned with India's strategic priorities. As the nation accelerates its clean energy transition and expands its civil nuclear programme, building a highly skilled workforce becomes increasingly important. Through this unique industry–academia partnership, we are combining academic excellence with decades of industrial expertise to prepare engineers capable of driving innovation, ensuring safety, and contributing meaningfully to India's long-term energy security and the vision of Atmanirbhar Bharat. We believe this initiative will play a vital role in creating the next generation of nuclear engineering professionals for the country."

Cmde R. D. Mane (Retd.), President – Nuclear Division, Crimson Energy Experts Pvt. Ltd., said: "Nuclear technology execution demands strict compliance, quality assurance and specialized engineering design. Through ANUGYAN, our aim is to train engineers who can navigate AERB regulations, optimize equipment design and deliver high-reliability execution for next-generation nuclear deployments, including Small Modular Reactors and floating nuclear power plants. The programme combines rigorous coursework with practical case studies delivered by veterans with decades of experience at premier Department of Atomic Energy institutions such as BARC and NPCIL. We are delighted to partner with IIT Hyderabad in developing world-class nuclear engineering talent for India's future."

The inaugural batch of ANUGYAN commenced on **August 3, 2026**, with participants drawn from engineering institutions, public sector organizations and industries across the country. The programme is expected to play a significant role in strengthening India's nuclear engineering ecosystem by preparing deployment-ready professionals equipped to contribute across research institutions, public sector enterprises, engineering procurement and construction (EPC) companies, advanced manufacturing industries and emerging nuclear technology enterprises.

By integrating academic rigour with industry experience, ANUGYAN represents a major step towards building the skilled workforce required for India's next generation of clean energy infrastructure while advancing the national vision of **energy security, technological self-reliance and sustainable development.**

About Crimson Energy:
Crimson Energy Experts Pvt Ltd is a leading technical firm specializing in nuclear engineering, SMR/ Micro Reactor design, technology localisation with comprehensive design and technical services for setting up Nuclear Power Plants and workforce development through its "Anugyan" education framework. For more details -: https://anugyan.com/

About IITH:
IITH, established in 2008, has reached a respectable position in academics, research, technology development, and Start-ups in a short span of 17+ years. In the National Institutional Ranking Framework (NIRF-2025), IITH is ranked 7th among Engineering institutes (crossing a first-generation IIT this year), and is ranked 6th in Innovation, while it has maintained its rank within the top 10 Engineering Institutes ever since NIRF was launched. IITH is ranked 588th in the QS World University Rankings 2027 and 270th in the QS Asian University Rankings 2026 (123rd globally in citations per faculty). IITH has recorded a major leap in the QS World University Rankings by Subject 2026, entering the global Top 400 in Engineering & Technology with a rank of 395, marking a sharp improvement from the 501–550 band in 2025. IITH secured 46 positions by 31 faculties in the Stanford /Elsevier Global Top 2% Scientists list 2025 across two categories. IITH has been striving

for excellence with its vision of "Inventing & Innovating in Technology for Humanity," guided by its newly adopted Sanskrit Motto, "नवोन्मेषेण देशनिर्माणम्" (Nation Building through Innovation).

With 345+ full-time Faculty, 350+ non-teaching Staff and 6140+ Students (PG+PhD students accounting for about 60%), IITH has a strong research focus with 5730+ R&D Projects worth of Rs. 1820+ Cr (Rs. 245+ Cr funding in 2025-26), 14,040+ Publications, 2,85,210+ Citations, 165 h-index, 775+ Patents (250 Patents in 2025, i.e., 0.75 patents per faculty in 2025, making it possibly the best Indian institute in terms of Patents filed per faculty in a year), and about 300 Start-ups (that have generated 1100+ jobs with a revenue of Rs. 1500+ Cr).

The thrust areas of research at IITH are: Next-Generation Telecommunications, Autonomous Navigation, Robotics & Intelligent systems, Semiconductors & Devices, Additive Manufacturing, Advanced Materials & Critical Minerals, Materials characterisation, Catalysis, Healthcare, Energy, Sustainability, Climate Change, Smart Mobility, EV technology, Quantum technologies, Nuclear Energy, Computational Engineering, Design, AR/VR, Waste management, and Rural development.

Follow us on Instagram, LinkedIn, Twitter, Facebook, and YouTube for the latest updates. **To know more, please visit** ***https://www.iith.ac.in/*** **|| You can view all press releases/notes from IIT Hyderabad at: https://pr.iith.ac.in/press-release || Cell: 8331036099 | Email: pro@iith.ac.in**

आईआईटी हैदराबाद और क्रिमसन एनर्जी एक्सपर्ट्स ने संयुक्त रूप से 'अनुम्यान' नामक भारत का पहला उद्योग–शिक्षा जगत (इंडस्ट्री–एकेडेमिया) सहयोग आधारित परमाणु प्रौद्योगिकी कार्यक्रम शुरू किया है।

मुख्य बिंदु

- भारत के तेजी से विस्तार कर रहे नागरिक परमाणु ऊर्जा क्षेत्र के लिए कार्य-तैनाती हेतु तैयार पेशेवरों को विकसित करने के उद्देश्य से तीन माह का आवासीय कार्यक्रम।
- भारत के विस्तारित हो रहे परमाणु ऊर्जा क्षेत्र के लिए उद्योग में तुरंत कार्य करने योग्य इंजीनियर तैयार करने हेतु तीन माह का आवासीय प्रशिक्षण कार्यक्रम।
- पाठ्यक्रम में रिएक्टर भौतिकी, थर्मल हाइड्रॉलिक्स, स्मॉल मॉड्यूलर रिएक्टर्स (SMRs), परमाणु सुरक्षा, नियामकीय अनुपालन तथा सिम्युलेटर-आधारित प्रशिक्षण को शामिल किया गया है।
- यह कार्यक्रम वर्ष 2047 तक भारत की परमाणु ऊर्जा क्षमता को 100 गीगावाट विद्युत (100 GWe) तक बढ़ाने के राष्ट्रीय लक्ष्य को स्वदेशी एवं कुशल मानव संसाधन के विकास के माध्यम से समर्थन प्रदान करता है।

हैदराबाद, 3 अगस्त, 2026: भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, हैदराबाद (आईआईटी हैदराबाद) ने क्रिमसन एनर्जी एक्सपर्ट्स प्राइवेट लिमिटेड (CEEPL) के सहयोग से आज 'अनुम्यान – न्यूक्लियर टेक्नोलॉजी ओरिएंटेशन प्रोग्राम (NTOP)' का शुभारंभ किया। यह भारत का पहला उद्योग–शिक्षा जगत (इंडस्ट्री–एकेडेमिया) सहयोग आधारित कार्यक्रम है, जिसका उद्देश्य देश के तेजी से विस्तार कर रहे नागरिक परमाणु ऊर्जा क्षेत्र के लिए इंजीनियरों और उद्योग से जुड़े पेशेवरों को तैयार करना है।

कार्यक्रम का औपचारिक शुभारंभ भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, हैदराबाद (आईआईटी हैदराबाद) परिसर में आयोजित एक समारोह के दौरान शिक्षा जगत और उद्योग क्षेत्र के वरिष्ठ प्रतिनिधियों की उपस्थिति में किया गया। यह पहल परमाणु अभियांत्रिकी शिक्षा, कुशल मानव संसाधन विकास तथा स्वच्छ ऊर्जा प्रौद्योगिकियों के क्षेत्र में भारत की स्वदेशी क्षमताओं को सुदृढ़ बनाने की दिशा में एक महत्वपूर्ण उपलब्धि है।

'अनुम्यान' को तीन माह के पूर्णतः आवासीय कार्यक्रम के रूप में तैयार किया गया है। यह कार्यक्रम आईआईटी हैदराबाद की शैक्षणिक उत्कृष्टता तथा क्रिमसन एनर्जी एक्सपर्ट्स के वरिष्ठ परमाणु विशेषज्ञों के व्यापक अनुभव को एक साथ जोड़ते हुए शैक्षणिक अध्ययन और वास्तविक औद्योगिक कार्यान्वयन के बीच की दूरी को पाटता है। इसका उद्देश्य उन्नत तकनीकी शिक्षा और उद्योग में व्यावहारिक अनुभव के माध्यम से ऐसे उच्च प्रशिक्षित एवं कुशल पेशेवर तैयार करना है, जो भारत के तेजी से विकसित हो रहे परमाणु ऊर्जा पारिस्थितिकी तंत्र को सशक्त बनाने में प्रभावी योगदान दे सकें।

भारत में नागरिक परमाणु ऊर्जा क्षेत्र में निजी क्षेत्र की बढ़ती भागीदारी को प्रोत्साहन दिए जाने तथा वर्ष 2047 तक देश की परमाणु ऊर्जा उत्पादन क्षमता को लगभग 8.8 गीगावाट विद्युत से बढ़ाकर 100 गीगावाट विद्युत करने के लक्ष्य को ध्यान में रखते हुए, **'अनुम्यान'** की परिकल्पना विशेषीकृत अभियांत्रिकी प्रतिभा की बढ़ती आवश्यकता को पूरा करने के उद्देश्य से की गई है।

इस कार्यक्रम के पाठ्यक्रम में रिएक्टर भौतिकी, थर्मल हाइड्रॉलिक्स, विकिरण परिरक्षण, स्मॉल मॉड्यूलर रिएक्टर्स (SMRs), परमाणु सुरक्षा, गुणवत्ता आश्वासन, अभियांत्रिकी अभिकल्प, परमाणु ऊर्जा नियामक बोर्ड (AERB) के नियामकीय अनुपालन, तथा सामान्य सिम्युलेटर-आधारित प्रशिक्षण को शामिल किया गया है। इसके माध्यम से प्रतिभागियों को आधुनिक परमाणु अभियांत्रिकी की कार्यप्रणालियों और सर्वोत्तम प्रथाओं का व्यापक एवं व्यावहारिक अनुभव प्राप्त होगा।

यह कार्यक्रम अभियांत्रिकी स्नातकों, कार्यरत पेशेवरों, सार्वजनिक क्षेत्र के उपक्रमों (PSUs) के अधिकारियों, ईपीसी (इंजीनियरिंग, प्रोक्योरमेंट एवं कंस्ट्रक्शन) ठेकेदारों तथा औद्योगिक उपकरण निर्माताओं के लिए भी विशेष कौशल विकसित करने के अवसर प्रदान करता है, ताकि वे भारत की उभरती हुई परमाणु आपूर्ति श्रृंखला में प्रभावी योगदान दे सकें। कार्यक्रम को सफलतापूर्वक पूर्ण करने वाले प्रतिभागियों को भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, हैदराबाद (आईआईटी हैदराबाद) तथा क्रिमसन एनर्जी एक्सपर्ट्स प्राइवेट लिमिटेड द्वारा संयुक्त रूप से प्रमाणपत्र प्रदान किया जाएगा।

'अनुम्यान' कार्यक्रम का शुभारंभ हाल ही में भारत इनोवेट 2026 के दौरान फ्रांस के नीस में आईआईटी हैदराबाद, दसॉल्ट सिस्टेम्स और क्रिमसन एनर्जी एक्सपर्ट्स के बीच हस्ताक्षरित समझौता ज्ञापन (MoU) की अगली महत्वपूर्ण कड़ी भी है। इस समझौते के तहत परमाणु अभियांत्रिकी में डिजाइन उत्कृष्टता केंद्र (Centre of Design Excellence in Nuclear Engineering – CODENE) की स्थापना का प्रस्ताव है। प्रस्तावित केंद्र का उद्देश्य उन्नत परमाणु अभियांत्रिकी अभिकल्प (डिजाइन), डिजिटल सिमुलेशन तथा सहयोगात्मक अनुसंधान के लिए अत्याधुनिक पारिस्थितिकी तंत्र विकसित करना है। इससे परमाणु प्रौद्योगिकी के क्षेत्र में भारत की स्वदेशी क्षमताओं को और अधिक सुदृढ़ बनाने में महत्वपूर्ण सहायता मिलेगी।

इस अवसर पर आईआईटी हैदराबाद के निदेशक, प्रो. बी. एस. मूर्ति ने कहा:

"'अनुम्यान' का शुभारंभ भारत की रणनीतिक प्राथमिकताओं के अनुरूप भविष्य के लिए तैयार मानव संसाधन विकसित करने की दिशा में आईआईटी हैदराबाद की प्रतिबद्धता को दर्शाता है। जैसे-जैसे देश स्वच्छ ऊर्जा की ओर अपने संक्रमण को गति दे रहा है और अपने नागरिक परमाणु ऊर्जा कार्यक्रम का विस्तार कर रहा है, वैसे-वैसे उच्च कौशलयुक्त कार्यबल का निर्माण और भी अधिक महत्वपूर्ण होता जा रहा है। इस विशिष्ट उद्योग–शिक्षा जगत (इंडस्ट्री–एकेडेमिया) साझेदारी के माध्यम से हम शैक्षणिक उत्कृष्टता को उद्योग के दशकों के अनुभव के साथ जोड़ रहे हैं, ताकि ऐसे इंजीनियर तैयार किए जा सकें जो नवाचार को बढ़ावा दें, परमाणु सुरक्षा सुनिश्चित करें तथा भारत की दीर्घकालिक ऊर्जा सुरक्षा और 'आत्मनिर्भर भारत' के विज़न को साकार करने में सार्थक योगदान दे सकें। हमारा विश्वास है कि यह पहल देश के लिए परमाणु अभियांत्रिकी के अगली पीढ़ी के पेशेवरों को तैयार करने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाएगी।"

इस अवसर पर क्रिमसन एनर्जी एक्सपर्ट्स प्राइवेट लिमिटेड के न्यूक्लियर डिवीजन के अध्यक्ष, कमोडोर (सेवानिवृत्त) आर. डी. माने ने कहा:

"परमाणु प्रौद्योगिकी के क्रियान्वयन के लिए नियामकीय मानकों का कड़ाई से पालन, गुणवत्ता आश्वासन तथा विशेषीकृत अभियांत्रिकी अभिकल्प (डिजाइन) अत्यंत आवश्यक हैं। 'अनुम्यान'

के माध्यम से हमारा उद्देश्य ऐसे इंजीनियर तैयार करना है, जो परमाणु ऊर्जा नियामक बोर्ड (AERB) के नियमों एवं मानकों का प्रभावी ढंग से अनुपालन कर सकें, उपकरणों के अभिकल्प को बेहतर बना सकें तथा स्मॉल मॉड्यूलर रिएक्टर्स (SMRs) और फ्लोटिंग न्यूक्लियर पावर प्लांट्स सहित अगली पीढ़ी की परमाणु ऊर्जा परियोजनाओं के लिए उच्च विश्वसनीयता के साथ कार्यान्वयन सुनिश्चित कर सकें। यह कार्यक्रम कठोर शैक्षणिक प्रशिक्षण को व्यावहारिक केस स्टडीज़ के साथ जोड़ता है, जिनका संचालन भाभा परमाणु अनुसंधान केंद्र (BARC) और न्यूक्लियर पावर कॉरपोरेशन ऑफ इंडिया लिमिटेड (NPCIL) जैसे परमाणु ऊर्जा विभाग (DAE) के अग्रणी संस्थानों में दशकों का अनुभव रखने वाले विशेषज्ञ करेंगे। भारत के भविष्य के लिए विश्वस्तरीय परमाणु अभियांत्रिकी प्रतिभा विकसित करने हेतु आईआईटी हैदराबाद के साथ साझेदारी कर हमें अत्यंत प्रसन्नता है।"

'अनुग्यान' के प्रथम बैच का शुभारंभ 3 अगस्त, 2026 को हुआ, जिसमें देशभर के विभिन्न अभियांत्रिकी संस्थानों, सार्वजनिक क्षेत्र के संगठनों और उद्योगों से प्रतिभागियों ने भाग लिया। यह कार्यक्रम ऐसे कार्य-तैनाती हेतु तैयार पेशेवरों को विकसित करके भारत के परमाणु अभियांत्रिकी पारिस्थितिकी तंत्र को सुदृढ़ करने में महत्वपूर्ण भूमिका निभाने की अपेक्षा रखता है। ये प्रशिक्षित पेशेवर अनुसंधान संस्थानों, सार्वजनिक क्षेत्र के उपक्रमों, इंजीनियरिंग, प्रोक्योरमेंट एवं कंस्ट्रक्शन (EPC) कंपनियों, उन्नत विनिर्माण उद्योगों तथा उभरते हुए परमाणु प्रौद्योगिकी उद्यमों में प्रभावी योगदान देने में सक्षम होंगे।

शैक्षणिक उत्कृष्टता और औद्योगिक अनुभव के समन्वय के माध्यम से **'अनुग्यान'** भारत की अगली पीढ़ी के स्वच्छ ऊर्जा बुनियादी ढांचे के लिए आवश्यक कुशल मानव संसाधन के निर्माण की दिशा में एक महत्वपूर्ण कदम है। यह पहल ऊर्जा सुरक्षा, तकनीकी आत्मनिर्भरता और सतत विकास के राष्ट्रीय दृष्टिकोण को आगे बढ़ाने में भी महत्वपूर्ण योगदान देगी।

क्रिमसन एनर्जी के बारे में:

क्रिमसन एनर्जी एक्सपर्ट्स प्राइवेट लिमिटेड एक अग्रणी तकनीकी कंपनी है, जो परमाणु अभियांत्रिकी, स्मॉल मॉड्यूलर रिएक्टर (SMR)/माइक्रो रिएक्टर डिजाइन, प्रौद्योगिकी स्थानीयकरण तथा परमाणु ऊर्जा संयंत्रों की स्थापना के लिए व्यापक डिजाइन एवं तकनीकी सेवाओं में विशेषज्ञता रखती है। कंपनी अपने **"अनुग्यान"** शिक्षा ढांचे के माध्यम से कार्यबल विकास के क्षेत्र में भी महत्वपूर्ण योगदान दे रही है। अधिक जानकारी के लिए: https://anugyan.com/

आईआईटी हैदराबाद (IITH) के बारे में:

वर्ष **2008** में स्थापित भारतीय प्रौद्योगिकी संस्थान, हैदराबाद (IITH) ने 17+ वर्षों की अपनी अल्प अवधि में ही शिक्षा, अनुसंधान, प्रौद्योगिकी विकास और स्टार्ट-अप के क्षेत्र में एक प्रतिष्ठित स्थान प्राप्त कर लिया है। राष्ट्रीय संस्थागत रैंकिंग फ्रेमवर्क (NIRF-2025) में आईआईटी हैदराबाद को इंजीनियरिंग संस्थानों में 7वां स्थान प्राप्त हुआ है (इस वर्ष एक प्रथम पीढ़ी के आईआईटी को पीछे छोड़ते हुए)।नवाचार (Innovation) के क्षेत्र में इसे 6वां स्थान मिला है। NIRF की शुरुआत से ही आईआईटी हैदराबाद ने इंजीनियरिंग संस्थानों में लगातार शीर्ष 10 में अपनी स्थिति बनाए रखी है। आईआईटी हैदराबाद को QS वर्ल्ड यूनिवर्सिटी रैंकिंग्स 2027 में 588वां स्थान तथा QS एशियन

यूनिवर्सिटी रैंकिंग्स 2026 में 270वां स्थान प्राप्त हुआ है (प्रति संकाय उद्धरण (Citations per Faculty) के आधार पर वैश्विक स्तर पर 123वां स्थान) QS वर्ल्ड यूनिवर्सिटी रैंकिंग्स बाय सब्जेक्ट 2026 में आईआईटी हैदराबाद ने इंजीनियरिंग एवं प्रौद्योगिकी के क्षेत्र में वैश्विक स्तर पर शीर्ष 400 संस्थानों में प्रवेश करते हुए 395वां स्थान प्राप्त किया है, जो वर्ष 2025 में 501–550 रैंकिंग बैंड की तुलना में एक उल्लेखनीय सुधार है। आईआईटी हैदराबाद के **31** संकाय सदस्यों ने स्टैनफोर्ड/एल्सेवियर ग्लोबल टॉप 2% वैज्ञानिकों की सूची 2025 में दो श्रेणियों के अंतर्गत 46 स्थान प्राप्त किए हैं। आईआईटी हैदराबाद अपने दृष्टिकोण "मानवता के लिए प्रौद्योगिकी में नवाचार (Innovating in Technology for Humanity)" के साथ उत्कृष्टता की दिशा में निरंतर प्रयासरत है। संस्थान का यह प्रयास इसके नव अंगीकृत संस्कृत आदर्श वाक्य **"नवोन्मेषेण देशनिर्माणम्"** *(नवाचार के माध्यम से राष्ट्र निर्माण)* से प्रेरित है।

आईआईटी हैदराबाद में 345+ पूर्णकालिक संकाय सदस्य**,** 350+ गैर-शिक्षण कर्मचारी तथा 6140+ विद्यार्थी (जिनमें स्नातकोत्तर और पीएचडी विद्यार्थी लगभग 60% हैं) हैं। संस्थान का अनुसंधान पर विशेष ध्यान है, जिसके अंतर्गत 5730+ अनुसंधान एवं विकास (R&D) परियोजनाएँ संचालित की जा चुकी हैं, जिनका कुल मूल्य 1820+ करोड़ रुपये है। वर्ष 2025-26 में संस्थान को 245+ करोड़ रुपये का अनुसंधान वित्तपोषण प्राप्त हुआ है। आईआईटी हैदराबाद ने अब तक 14,040+ शोध प्रकाशन**,** 2,85,210+ उद्धरण**,** 165 एच-इंडेक्स तथा 775+ पेटेंट दर्ज किए हैं। वर्ष **2025** में संस्थान द्वारा 250 पेटेंट दर्ज किए गए, अर्थात प्रति संकाय सदस्य लगभग **0**.75 पेटेंट प्रति वर्ष**,** जो एक वर्ष में प्रति संकाय पेटेंट दाखिल करने के मामले में इसे संभवतः भारत के सर्वश्रेष्ठ संस्थानों में स्थान प्रदान करता है। इसके अतिरिक्त, आईआईटी हैदराबाद से जुड़े लगभग 300 स्टार्ट-अप विकसित हुए हैं, जिन्होंने 1100+ रोजगार अवसरों का सृजन किया है और 1500+ करोड़ रुपये का राजस्व अर्जित किया है।

आईआईटी हैदराबाद में अनुसंधान के प्रमुख क्षेत्र निम्नलिखित हैं: अगली पीढ़ी की दूरसंचार प्रौद्योगिकी, स्वायत्त नेविगेशन, रोबोटिक्स, बुद्धिमान प्रणालियाँ, सेमीकंडक्टर उपकरण, एडिटिव मैन्युफैक्चरिंग, उन्नत सामग्री एवं महत्वपूर्ण खनिज, सामग्री अभिलक्षणन, उत्प्रेरण, स्वास्थ्य सेवा, ऊर्जा , सततता, जलवायु परिवर्तन, स्मार्ट मोबिलिटी, इलेक्ट्रिक वाहन (EV) प्रौद्योगिकी, क्वांटम प्रौद्योगिकियाँ, परमाणु ऊर्जा, कम्प्यूटेशनल अभियांत्रिकी, डिजाइन, संवर्धित वास्तविकता/आभासी वास्तविकता (AR/VR), अपशिष्ट प्रबंधन तथा ग्रामीण विकास।

IIT హైదరాబాద్ మరియు క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ ఎక్స్‌పర్ట్స్ సంయుక్తంగా భారతదేశపు తొలి పరిశ్రమ–విద్యాసంస్థల భాగస్వామ్య అణు సాంకేతిక కార్యక్రమం 'అనుగ్యాన్'ను ప్రారంభించారు.

ముఖ్యాంశాలు

- భారతదేశంలో వేగంగా విస్తరిస్తున్న పౌర అణుశక్తి రంగానికి సిద్ధంగా ఉన్న నిపుణులను తీర్చిదిద్దేందుకు మూడు నెలల రెసిడెన్షియల్ కార్యక్రమం.
- భారత అణుశక్తి రంగ అవసరాలకు అనుగుణంగా విధుల్లో వెంటనే చేరగల ఇంజినీర్లను తయారు చేయడానికి రూపొందించిన మూడు నెలల రెసిడెన్షియల్ కార్యక్రమం.
- ఈ కోర్సులో రియాక్టర్ ఫిజిక్స్, థర్మల్ హైడ్రాలిక్స్, స్మాల్ మాడ్యులర్ రియాక్టర్స్ (SMRs), అణు భద్రత, నియంత్రణ నిబంధనల అనుసరణ (Regulatory Compliance), అలాగే సిమ్యులేటర్ ఆధారిత శిక్షణ వంటి అంశాలు ఉన్నాయి.
- 2047 నాటికి భారతదేశ అణుశక్తి ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని 100 గిగావాట్ల ఎలక్ట్రిక్ (100 GWe) కు విస్తరించాలనే జాతీయ లక్ష్యానికి అనుగుణంగా స్వదేశీ నైపుణ్య మానవ వనరులను అభివృద్ధి చేయడంలో ఈ కార్యక్రమం తోడ్పడుతుంది.

హైదరాబాద్, ఆగస్టు 3, 2026: భారతీయ సాంకేతిక విద్యాసంస్థ హైదరాబాద్ (ఐఐటీ హైదరాబాద్) మరియు క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ ఎక్స్‌పర్ట్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (CEEPL) సంయుక్తంగా 'అనుగ్యాన్ – న్యూక్లియర్ టెక్నాలజీ ఓరియంటేషన్ ప్రోగ్రామ్ (NTOP)' ను నేడు ప్రారంభించాయి. భారతదేశంలో వేగంగా విస్తరిస్తున్న పౌర అణుశక్తి రంగానికి ఇంజినీర్లు మరియు పరిశ్రమ నిపుణులను తీర్చిదిద్దేందుకు రూపొందించిన దేశంలోని తొలి పరిశ్రమ–విద్యాసంస్థల భాగస్వామ్య కార్యక్రమం ఇదే.

ఐఐటీ హైదరాబాద్ ప్రాంగణంలో నిర్వహించిన ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమంలో విద్యా, పరిశ్రమ రంగాలకు చెందిన ప్రముఖులు పాల్గొన్నారు. ఈ కార్యక్రమం ద్వారా అణు ఇంజినీరింగ్ విద్య, నైపుణ్యాభివృద్ధి, స్వదేశీ సాంకేతిక సామర్థ్యాల పెంపు మరియు స్వచ్ఛ ఇంధన రంగ అభివృద్ధిలో ఒక కీలక మైలురాయి నెలకొంది.

మూడు నెలల పూర్తిస్థాయి రెసిడెన్షియల్ కార్యక్రమంగా రూపొందించిన అనుగ్యాన్, ఐఐటీ హైదరాబాద్ విద్యా నైపుణ్యాన్ని, క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ ఎక్స్‌పర్ట్స్‌కు చెందిన సీనియర్ అణు నిపుణుల పరిశ్రమ అనుభవంతో సమన్వయం చేస్తూ, విద్యా బోధన మరియు పరిశ్రమ అవసరాల మధ్య ఉన్న అంతరాన్ని తగ్గిస్తుంది. భారత అణుశక్తి రంగానికి అవసరమైన అత్యున్నత సాంకేతిక నైపుణ్యాలు కలిగిన మానవ వనరులను తీర్చిదిద్దడం దీని ప్రధాన లక్ష్యం.

భారత ప్రభుత్వం పౌర అణుశక్తి రంగంలో ప్రైవేట్ రంగ భాగస్వామ్యాన్ని విస్తరిస్తూ, ప్రస్తుతం సుమారు 8.8 గిగావాట్ల (GWe) అణుశక్తి ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని 2047 నాటికి 100 GWe కు పెంచే లక్ష్యంతో ముందుకు సాగుతోంది. ఈ నేపథ్యంలో ప్రత్యేక నైపుణ్యాలు కలిగిన ఇంజినీర్ల అవసరాన్ని తీర్చేందుకు అనుగ్యాన్ కార్యక్రమాన్ని రూపొందించారు.

ఈ కార్యక్రమంలో రియాక్టర్ ఫిజిక్స్, థర్మల్ హైడ్రాలిక్స్, రేడియేషన్ షీల్డింగ్, స్మాల్ మాడ్యులర్ రియాక్టర్స్ (SMRs), అణు భద్రత, క్వాలిటీ అష్యూరెన్స్, ఇంజినీరింగ్ డిజైన్, అటామిక్ ఎనర్జీ రెగ్యులేటరీ బోర్డు (AERB) నిబంధనల అనుసరణ, అలాగే సిమ్యులేటర్ ఆధారిత శిక్షణ వంటి అంశాలను సమగ్రంగా బోధిస్తారు.

ఈ కార్యక్రమం ద్వారా ఇంజినీరింగ్ పట్టభద్రులు, ఉద్యోగంలో ఉన్న నిపుణులు, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థల అధికారులు, ఈపీసీ (EPC) సంస్థలు మరియు పారిశ్రామిక పరికరాల తయారీదారులు భారత అణుశక్తి సరఫరా వ్యవస్థలో భాగస్వాములు కావడానికి అవసరమైన ప్రత్యేక నైపుణ్యాలను అభివృద్ధి చేసుకునే అవకాశం పొందుతారు. కోర్సును విజయవంతంగా పూర్తి చేసిన వారికి ఐఐటీ హైదరాబాద్ మరియు క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ ఎక్స్‌పర్ట్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ సంయుక్త ధ్రువీకరణ పత్రం అందజేయబడుతుంది.

భారత్ ఇన్నోవేట్–2026 సందర్భంగా ఫ్రాన్స్‌లోని నీస్ నగరంలో ఐఐటీ హైదరాబాద్, డస్సాల్ట్ సిస్టమ్స్ మరియు క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ ఎక్స్‌పర్ట్స్ మధ్య కుదిరిన అవగాహన ఒప్పందం (MoU) ఆధారంగా సెంటర్ ఆఫ్ డిజైన్ ఎక్సలెన్స్ ఇన్ న్యూక్లియర్ ఇంజినీరింగ్ (CODENE) స్థాపనకు కూడా ఈ కార్యక్రమం బాటలు వేస్తోంది. ఈ కేంద్రం ఆధునిక అణు ఇంజినీరింగ్ రూపకల్పన, డిజిటల్ సిమ్యులేషన్, సంయుక్త పరిశోధనలకు అత్యాధునిక వేదికగా నిలిచి, భారతదేశ స్వదేశీ అణు సాంకేతిక సామర్థ్యాలను మరింత బలోపేతం చేయనుంది.

ఈ సందర్భంగా ఐఐటీ హైదరాబాద్ డైరెక్టర్ ప్రొఫెసర్ బి.ఎస్. మూర్తి మాట్లాడుతూ, "అనుగ్యాన్ కార్యక్రమం ప్రారంభం భారతదేశ వ్యూహాత్మక అవసరాలకు అనుగుణంగా భవిష్యత్తుకు సిద్ధమైన నిపుణులను తయారు చేయాలన్న ఐఐటీ హైదరాబాద్ నిబద్ధతకు నిదర్శనం. దేశం స్వచ్ఛ ఇంధన రంగాన్ని వేగవంతం చేస్తూ పౌర అణుశక్తి కార్యక్రమాన్ని విస్తరిస్తున్న ఈ సమయంలో నైపుణ్యం కలిగిన మానవ వనరుల తయారీ అత్యంత కీలకం. విద్యా నైపుణ్యం

మరియు పరిశ్రమలోని దశాబ్దాల అనుభవాన్ని సమన్వయం చేస్తూ, ఆవిష్కరణలకు దోహదపడే, భద్రతను నిర్ధారించే, దేశ ఇంధన భద్రతకు తోడ్పడే ఇంజినీర్లను తయారు చేయడం ఈ కార్యక్రమం లక్ష్యం. ఆత్మనిర్భర్ భారత్ దిశగా ఇది కీలక అడుగుగా నిలుస్తుంది" అని అన్నారు.

క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ ఎక్స్‌పర్ట్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ న్యూక్లియర్ విభాగం అధ్యక్షుడు కమోడోర్ (రిటైర్డ్) ఆర్.డి. మానే మాట్లాడుతూ," అణు సాంకేతిక రంగంలో కచ్చితమైన నాణ్యత ప్రమాణాలు, నియంత్రణ నిబంధనల అనుసరణ, ప్రత్యేక ఇంజినీరింగ్ నైపుణ్యం అత్యంత అవసరం. అనుగ్యాన్ ద్వారా AERB నిబంధనలకు అనుగుణంగా పనిచేసే, ఆధునిక పరికరాల రూపకల్పన చేయగల, స్మాల్ మాడ్యులర్ రియాక్టర్లు మరియు తేలియాడే అణు విద్యుత్ కేంద్రాల వంటి భవిష్యత్ సాంకేతికతలకు సిద్ధమైన ఇంజినీర్లను తయారు చేయాలన్నదే మా లక్ష్యం. BARC, NPCIL వంటి అణుశక్తి విభాగంలోని ప్రముఖ సంస్థల్లో పనిచేసిన నిపుణుల అనుభవంతో ఈ శిక్షణ అందించడం గర్వకారణం" అని తెలిపారు.

అనుగ్యాన్ తొలి బ్యాచ్ ఆగస్టు 3, 2026న ప్రారంభమైంది. దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న ఇంజినీరింగ్ విద్యాసంస్థలు, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు మరియు పరిశ్రమల నుంచి పాల్గొనేవారు ఇందులో చేరారు. ఈ కార్యక్రమం ద్వారా పరిశోధనా సంస్థలు, ప్రభుత్వ రంగ సంస్థలు, ఈపీసీ కంపెనీలు, ఆధునిక తయారీ పరిశ్రమలు మరియు అభివృద్ధి చెందుతున్న అణు సాంకేతిక సంస్థల్లో సేవలందించగల నైపుణ్యవంతులైన ఇంజినీర్లను తయారు చేయడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

విద్యా ప్రమాణాలను పరిశ్రమ అనుభవంతో మేళవిస్తూ రూపొందించిన అనుగ్యాన్, భారతదేశ భవిష్యత్ స్వచ్ఛ ఇంధన మౌలిక సదుపాయాల నిర్మాణానికి అవసరమైన నైపుణ్య మానవ వనరులను తీర్చిదిద్దడంలో, దేశ ఇంధన భద్రత, సాంకేతిక స్వావలంబన మరియు స్థిరమైన అభివృద్ధి లక్ష్యాలను సాధించడంలో ఒక ముఖ్యమైన ముందడుగుగా నిలవనుంది.

క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ గురించి:

క్రిమ్సన్ ఎనర్జీ ఎక్స్‌పర్ట్స్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ అణు ఇంజినీరింగ్, స్మాల్ మాడ్యులర్ రియాక్టర్లు (SMRs)/మైక్రో రియాక్టర్ల రూపకల్పన, సాంకేతిక పరిజ్ఞాన స్థానికీకరణ (Technology Localisation), అణు విద్యుత్ కేంద్రాల స్థాపనకు అవసరమైన సమగ్ర డిజైన్ మరియు సాంకేతిక సేవలను అందించడంలో ప్రముఖ సంస్థ. అలాగే, "అనుగ్యాన్" విద్యా కార్యక్రమం ద్వారా అణుశక్తి రంగానికి అవసరమైన నైపుణ్య మానవ వనరుల అభివృద్ధికి కృషి చేస్తోంది.

మరిన్ని వివరాలకు: https://anugyan.com/

ఐఐటీ హైదరాబాద్ గురించి:

భారతీయ సాంకేతిక విద్యాసంస్థ హైదరాబాద్ (IIT Hyderabad) 2008లో స్థాపించబడింది. కేవలం 17 సంవత్సరాల వ్యవధిలోనే విద్య, పరిశోధన, సాంకేతిక అభివృద్ధి, స్టార్టప్‌ల రంగాల్లో విశిష్ట స్థానం సంపాదించింది. జాతీయ సంస్థాగత ర్యాంకింగ్ ఫ్రేమ్‌వర్క్ (NIRF–2025)లో ఇంజినీరింగ్ విద్యాసంస్థల విభాగంలో 7వ స్థానం (ఈ ఏడాది ఒక తొలి తరం ఐఐటీని అధిగమిస్తూ), ఇన్నోవేషన్ విభాగంలో 6వ స్థానం సాధించింది. అలాగే, NIRF ప్రారంభమైనప్పటి నుంచి నిరంతరం దేశంలోని టాప్-10 ఇంజినీరింగ్ సంస్థల్లో తన స్థానాన్ని నిలబెట్టుకుంది. QS ప్రపంచ విశ్వవిద్యాలయ ర్యాంకింగ్స్–2027లో ఐఐటీ హైదరాబాద్ 588వ స్థానం, QS ఆసియా విశ్వవిద్యాలయ ర్యాంకింగ్స్–2026లో 270వ స్థానం (Faculty Citations పరంగా ప్రపంచవ్యాప్తంగా 123వ స్థానం) దక్కించుకుంది. QS World University Rankings by Subject–2026లో Engineering & Technology విభాగంలో 395వ ర్యాంక్ సాధించి, 2025లోని 501–550 బ్యాండ్ నుంచి ప్రపంచ టాప్-400లోకి ప్రవేశించింది. స్టాన్‌ఫోర్డ్ విశ్వవిద్యాలయం / ఎల్సేవియర్ విడుదల చేసిన ప్రపంచ టాప్-2% శాస్త్రవేత్తల జాబితా–2025లో ఐఐటీ హైదరాబాద్‌కు చెందిన 31 మంది అధ్యాపకులు 46 స్థానాలు సాధించడం మరో విశేషం.

"మానవాళి కోసం సాంకేతిక ఆవిష్కరణలు" (Inventing & Innovating in Technology for Humanity) అనే దూరదృష్టితో ముందుకు సాగుతున్న ఐఐటీ హైదరాబాద్, "नवोन्मेषेण देशनिर्माणम्" (ఆవిష్కరణల ద్వారా దేశ నిర్మాణం) అనే సంస్కృత నినాదాన్ని తన మార్గదర్శక సూత్రంగా స్వీకరించింది. ప్రస్తుతం ఐఐటీ హైదరాబాద్‌లో 345 మందికి పైగా పూర్తికాల అధ్యాపకులు, 350 మందికి పైగా బోధనేతర సిబ్బంది, 6,140 మందికి పైగా విద్యార్థులు ఉన్నారు. వీరిలో పోస్ట్‌గ్రాడ్యుయేట్ మరియు పీహెచ్‌డీ విద్యార్థులు సుమారు 60 శాతం ఉన్నారు. పరిశోధనలోనూ ఐఐటీ హైదరాబాద్ విశేష ప్రగతి సాధించింది. ఇప్పటివరకు ₹1,820 కోట్లకు పైగా విలువైన 5,730కు పైగా పరిశోధన ప్రాజెక్టులు (2025–26లోనే ₹245 కోట్లకు పైగా నిధులు), 14,040కు పైగా పరిశోధనా ప్రచురణలు, 2,85,210కు పైగా సైటేషన్లు, 165 హెచ్-ఇండెక్స్, 775కు పైగా పేటెంట్లు నమోదు చేసింది. వీటిలో 2025లోనే 250 పేటెంట్లు దాఖలయ్యాయి. ఒక్కో అధ్యాపకుడికి 0.75 పేటెంట్లు నమోదు చేసిన సంస్థగా భారతదేశంలో అగ్రగామిగా నిలిచే అవకాశముంది.

అలాగే, ఐఐటీ హైదరాబాద్‌లో ప్రారంభమైన సుమారు 300 స్టార్టప్‌లు ఇప్పటివరకు 1,100కు పైగా ఉద్యోగాలను సృష్టించి, ₹1,500 కోట్లకు పైగా ఆదాయాన్ని నమోదు చేశాయి.

ఐఐటీ హైదరాబాద్‌లో ప్రధాన పరిశోధనా రంగాలు: తదుపరి తరం టెలికమ్యూనికేషన్స్, స్వయంచాలక నావిగేషన్, రోబోటిక్స్ & ఇంటెలిజెంట్ సిస్టమ్స్, సెమీకండక్టర్లు & పరికరాలు, అడిటివ్ మాన్యుఫ్యాక్చరింగ్, అధునాతన పదార్థాలు & క్రిటికల్ మినరల్స్, మెటీరియల్స్ క్యారెక్టరైజేషన్, క్యాటలిసిస్, ఆరోగ్య సంరక్షణ, ఇంధనం, సుస్థిర అభివృద్ధి, వాతావరణ మార్పు,

స్మార్ట్ మొబిలిటీ, ఎలక్ట్రిక్ వాహన సాంకేతికత, క్వాంటమ్ టెక్నాలజీస్, అణుశక్తి, కంప్యూటేషనల్ ఇంజినీరింగ్, డిజైన్, AR/VR, వ్యర్థాల నిర్వహణ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి.

తాజా సమాచారం కోసం ఐఐటీ హైదరాబాద్‌ను Instagram, LinkedIn, X (Twitter), Facebook మరియు YouTube వేదికల్లో అనుసరించండి. మరిన్ని వివరాలకు: https://www.iith.ac.in/

ఐఐటీ హైదరాబాద్‌కు సంబంధించిన అన్ని పత్రికా ప్రకటనలు/ప్రెస్ నోట్ల కోసం: https://pr.iith.ac.in/press-release

సంప్రదించండి: ✆ సెల్: 8331036099 ✉ ఇమెయిల్: pro@iith.ac.in